

Ikt. sz.: NEB/41-2/2017.

NEB-15/2017. sz. ülés
(NEB-76/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Magyarországi nemzetiségek bizottságának**
2017. szeptember 13-án, szerdán, 13 óra 05 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Előzetes állásfoglalás az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára vonatkozó törvényalkotási programban szereplő indítványok nemzetiségi napirendi pontként történő meghatározásának várható kezdeményezéséről</i>	5
<i>Hozzászólások</i>	5
<i>A Magyarországi nemzetiségek bizottságának az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára szóló munkaterve megvitatása és elfogadása</i>	7
<i>Tájékoztató az Önkormányzati, külügyi és költségvetési albizottság legutóbbi üléséről</i>	7
<i>Ritter Imre tájékoztatója</i>	7
<i>Hozzászólások</i>	9
<i>Egyebek</i>	10
<i>Az ülés berekesztése</i>	19

Napirendi javaslat

1. Előzetes állásfoglalás az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára vonatkozó törvényalkotási programban szereplő indítványok nemzetiségi napirendi pontként történő meghatározásának várható kezdeményezéséről
2. A bizottság 2017. évi őszi ülészakára vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása
3. Tájékoztató az Önkormányzati, külügyi és költségvetési albizottság legutóbbi üléséről
4. Egyebek

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: Fuzik János szlovák nemzetiségi szószóló, a bizottság elnöke

Farkas Félix roma nemzetiségi szószóló, a bizottság alelnöke

Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló

Dr. Csúcs Lászlóné lengyel nemzetiségi szószóló

Giricz Vera ruszin nemzetiségi szószóló

Hartyányi Jaroslava ukrán nemzetiségi szószóló

Kissné Köles Erika szlovén nemzetiségi szószóló

Koranisz Laokratisz görög nemzetiségi szószóló

Kreszta Traján román nemzetiségi szószóló

Ritter Imre német nemzetiségi szószóló

Dr. Turgyán Tamás örmény nemzetiségi szószóló

Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló

A bizottság titkársága részéről

Schweighoffer Anita munkatárs

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 05 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

FUZI K JÁNOS szlovák nemzetiségi szószóló, a bizottság elnöke (továbbiakban: ELNÖK): Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának ülését megnyitom. Köszöntöm szószólótársaimat, munkatársainkat, az Országgyűlés Hivatalának munkatársait, az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalának munkatársait, az országos nemzetiségi önkormányzatok jelenlévő elnökeit és munkatársait, az Országos Roma és az Országos Szlovák Önkormányzat hivatalvezetőit és minden kedves érdeklődőt.

A jelenléti ív alapján megállapítom, hogy a 13 fős bizottságunk 12 tagja van jelen személyesen, tehát az ülésünk határozatképes. Helyettesítési megbízás nem született.

Megállapítom, hogy az ügyrendünkben meghatározott határidőig, ma reggel 8 óráig egyik szószóló sem kívánt napirend-kiegészítési javaslattal élni. A napirendi javaslatot a bizottsági meghívóhoz csatoltuk. Szavazzunk a napirendi javaslatról! Aki egyetért vele, kérem, szavazzon kézfeltartással! (Szavazás.) Tizenkét igen szavazat. Ellenszavazat? (Senki sem jelentkezik.) Tartózkodás? (Senki sem jelentkezik.) Nem volt. Egyhangúlag jóváhagytuk a napirendi javaslatot.

Előzetes állásfoglalás az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára vonatkozó törvényalkotási programban szereplő indítványok nemzetiségi napirendi pontként történő meghatározásának várható kezdeményezéséről

Az első napirendi pontunk előzetes állásfoglalás az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára vonatkozó törvényalkotási programban szereplő indítványok nemzetiségi napirendi pontként történő meghatározásának várható kezdeményezéséről. A kormány által benyújtott törvényalkotási program 46 tételt tartalmaz, tehát 46 várható törvényt. A bizottsági javaslathoz felhasználtam szlovén és szerb szószólótársaink javaslatait is. Ezt nyújtottam be önöknek 9 pontban. Kérem, ha van esetleg további javaslat, ismertessék azt. Néhány törvényjavaslat azóta már benyújtásra került, tehát ismerjük a szövegét is, ezért nem tüntettük fel a listán, hiszen a benyújtott szövegnek nemzetiségi relevanciái megítélésem szerint nem voltak, de természetesen más javaslatot is figyelembe veszek. Van-e valakinek további kiegészítő javaslata? (Alexov Lyubomir jelentkezik.) Alexov Lyubomir szerb szószóló úr, tessék!

Hozzászólások

ALEXOV LYUBOMIR szerb nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Üdvözlök jómagam is mindenkit.

Elnézést, hogy még egy törvényt szeretnék javasolni nemzetiséginek, és ez kimaradt abból, amit átküldtünk elnök úrnak. Igazából magam is akkor szembesültem vele, amikor mint az ellenőrzési albizottság elnöke megkaptam a Számvevőszék elnökének levelét és az ő programját is ezzel az ülészakával kapcsolatban. Szeretném javasolni, hogy a 8. pontot, az egyes migrációs tárgyú törvények módosításával kapcsolatos jogszabály-tervezetet kíséreljük meg nemzetiségi napirendi ponttá nyilvánítani. Ezt azért teszem, mert ugyan ez egy jogharmonizációs célt szolgáló jogszabály-módosítás lesz, mindazonáltal a nem EU-tagországokból tanulmányok folytatása, kutatás, önkéntes tevékenység és egyéb

célokkal Magyarországra érkező - nyilván legalisan érkező - külföldi állampolgárokról van szó. A mi esetünkben különösen a tanulmányok kapcsán vagyunk nagyon érdekeltek. Én ugyan nem tudom a jogszabály pontos szövegét, de amennyiben érint minket és érinthet, ezért szeretnénk kérni, hogy kíséreljük meg ennek is a nemzetiségi napirendi ponttá nyilvánítását. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ez most nyilvánvalóan egy előzetes lista, a végső kísérlet a törvényjavaslat ismeretében történhet. Természetesen itt jelölhetjük, bár ők itt harmadik országbeliekről írnak. Nem tudom, hogy ilyen értelemben Szerbia is... tehát EU-n kívüli. Köszönöm szépen a javaslatot. A 8. pont volt. Varga Szimeon bolgár szósztársunk kért szót. Tessék!

VARGA SZIMEON bolgár nemzetiségi szósztárs: Köszönöm a szót, elnök úr. Nekem is lenne egy javaslatom nemzetiségi napirendi ponttá nyilvánításra. Ez pedig a törvényalkotási program 4. pontja, a 2011. évi CXCV. törvény, törvényjavaslat a közszolgálati tisztviselőkről. Erről annyit kell tudni, hogy mi ezzel kapcsolatban már ukrán szósztárs asszonnyal dolgoztunk tavaly ősszel és idén tavasszal. Ez pontosan arra vonatkozna, hogy aki köztisztviselő alkalmazásban van, és nyelvvizsgával rendelkezik, a nyelvvizsga bérezése alapján kapjon plusz pótlékot. Tehát én ezt fontosnak tartom, és úgy gondolom, hogy ha már így meg lesz nyitva a törvény, akkor ehhez kellene kapcsolódnunk. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ez a törvényjavaslat már be van nyújtva, száma is van. Ehhez csatlakoznunk kellett volna korábban. De a megnyitott fejezetek nem tartalmazzák. Nincsen nemzetiségi vonatkozásuk. Ezt a paragrafust sem nyitották meg, ezért nem csatlakoztunk. Ide pedig már azért nem vettük fel, mert már egyelőre, ahogy mondani szokás: ez a hajó elment. Nincs megnyitva nemzetiségi része, ez a nyelvpótlék-paragrafus sem. Tehát ezért nem csatlakoztunk hozzá mi sem, akik követtük, hogy be van nyújtva. Ehhez már nem tudunk csatlakozni, ez már így okafogyott. Hartyányi Jaroslava, tessék!

HARTYÁNYI JAROSLAVA ukrán nemzetiségi szósztárs: Nem okafogyott, amennyiben bármennyire érintené... Ja, bocsánatot kérek, elnézést kérek, nem köszöntem, csak úgy nekiestem. Mindenkit tisztelettel üdvözlök, elnök urat, a kedves vendégeinket. Tehát nem okafogyott, hiszen amennyiben érintve van, és én nem emlékszem, hogy azok a paragrafusok, amelyeket megnyitottak, érinti a tisztviselők bérezését. Akkor muszáj valamilyen módon csatlakozni, hiszen, amikor mi levelet írtunk az államtitkárság felé, akkor azt ígérték, hogy a pótlék, a nyelvi pótlék el lesz törölve, és e helyett a köztisztviselőknak a bérbe bele lesz számítva. Amikor közszolgálatba lép, be lesz számítva, hogy milyen nyelvből van nyelvvizsgája. És ebből lesznek a nemzetiségi nyelvvizsgák, a középfokú, felsőfokú nyelvvizsgák. Tehát azért kellene utánanézni, hogy a köztisztviselőkről szóló törvényben benne van ez a bérezésről szóló javaslat. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Mindenkinek lehetősége van utánanézni, be van nyújtva a törvény, tehát meg lehet nézni. Azért mondtam, hogy elment a hajó, mert ez már részletes vita-szakaszban van, és ezt a parlament most nem tárgyalja nemzetiségi napirendi pontként, mivel a bizottságunk ezt nem indítványozta. Erre nem jött javaslat, tehát most nyilván nem tudunk ehhez csatlakozni. Vagy önálló törvénymódosító javaslatot dolgozunk ki, vagy pedig megvárjuk, amíg ismét megnyitják ezt a törvényt. Tehát nincs mód ehhez ilyen módon csatlakozni.

HARTYÁNYI JAROSZLAVA ukrán nemzetiségi szószóló: Akkor én szólok, mi a bolgár szószólóval megnézzük ezt a törvényt, megnézzük, hogy milyen szakaszokat nyitottak meg, és amennyiben oda be tudjuk tenni, akkor megpróbáljuk. Akkor önálló törvényjavaslattal élünk.

ELNÖK: Igen, ez a járható út. Van-e további javaslat? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincsen, akkor Alexov Lyubomir javaslatát teszem fel szavazásra. Tehát, aki egyetért azzal, hogy a 8. pontban szereplő: törvényjavaslat egyes migrációs tárgyú törvények módosításáról is felkerüljön a bizottsági listára, szavazzon kézfeltartással. *(Szavazás.)* 12 igen, ellenszavazat értelemszerűen nem volt, tartózkodás nem volt. Tehát a listánkat ezzel kiegészítjük. A ma 3 órakor kezdődő házbizottsági ülésre ezt már most be fogjuk nyújtani. Itt jelzem, hogyha addig nem sikerül a bizottsági ülést befejezni, akkor nekem távoznom kell, és Farkas Félix alelnök urat fogom felkérni az ülés vezetésére. Az első napirendi pontot ezzel lezárom.

A Magyarországi nemzetiségek bizottságának az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára szóló munkaterve megvitatása és elfogadása

Rátérünk a második napirendi pontunkra: a Magyarországi nemzetiségek bizottságának az Országgyűlés 2017. évi őszi ülészakára szóló munkaterve megvitatása és elfogadása. A tervezetet megküldtük a bizottság tagjainak. Kérem a javaslatokat. Van-e még kiegészítő javaslata valakinek a tervezettel kapcsolatban? *(Nincs jelentkező.)* Úgy látom nincs. Aki egyetért a tervezettel és támogatja ezt a munkaterv-javaslatot, kérem, szavazzon kézfeltartással. *(Szavazás.)* Tizenkét igen szavazat. Ellenszavazat? *(Senki sem jelentkezik.)* Tartózkodás? *(Senki sem jelentkezik.)* Nem volt, egyhangúlag elfogadtuk a javaslatot. Köszönöm szépen. A második napirendi pontunkat lezárom.

Tájékoztató az Önkormányzati, külügyi és költségvetési albizottság legutóbbi üléséről

Áttérünk a harmadik napirendi pontra, tájékoztató az Önkormányzati, külügyi és költségvetési albizottság legutóbbi üléséről. Ez az ülés ma zajlott 10 órától. Az albizottság elnöke Ritter Imre német nemzetiségi szószólótársunk számol be az albizottság munkájáról. Megadom a szót.

Ritter Imre tájékoztatója

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök mindenkit és eredményes időszakot kívánok a bizottságunknak az őszi időnyre.

Ma délelőtt volt az albizottsági ülés, két napirendi pontot tárgyaltunk. Mindkettő tájékoztató jellegű, de mindkettőt kulcsfontosságúnak tartottam. Az egyik a 2018. évi központi költségvetési törvény adatai, a másik a NEMZ-pályázatok kiírásának helyzete. Az első kapcsán az albizottsági ülésén elmondtam, hogy június végén úgy zártuk, hogy hagytuk a 2018-as központi költségvetési törvényben elfogadott számokat. Egy táblázatban egyrészt benne volt, hogy a kormányjavaslatba mennyi került bele, a 2018-as emelésre szánt 88,8 millió forint. Ehhez képes volt a bizottságnak egy javaslata, majd volt a Költségvetési bizottságnak is javaslata és végül azt az egymilliárd forintot fogadta el a parlament a módosítás során. Tehát összesen 1 milliárd 688,8 millió forint az emelés. Tavasszal is azzal zártuk, hogy a 2057-2058-as alcímrend, a helyi nemzetiségi önkormányzatok támogatása a 9. melléklettel és a 20/6-os a beruházás-felújítás pályázati önrész a központi költségvetési törvényben

külön soron van. Tehát ezt módosítani, ezen változtatni a bizottságnak csak törvénymódosítás kezdeményezésével lehetne. A 20/56-os, az EMMI kezelésében lévő keret, amely összesen 1 milliárd 126,5 millió forint, miniszteri hatáskörben van.

A nyár folyamán, először még június 28-án az ÖNOSZ meghívására részt vettem az ÖNOSZ közgyűlésén, ahol részletesen átbeszéltük a költségvetési kérdéseket, illetve az EMMI kezelésében lévő keretekre tett javaslatokat. Az ÖNOSZ-nak annyi kérése volt, hogy a kulturális és a civil szervezeti keretet, elsősorban a NEMZ-KUL-keretet kívánták növelni részben a nemzetiségi anyanyelvi táborok terhére. Majd több alkalommal Soltész Miklós államtitkár úrral, Balog Zoltán miniszter úrral és Fülöp Attila államtitkár-helyettes úrral is tárgyaltunk. Ennek alapján megcsináltam azt a táblázatot tavasz végén, amelyben még meg volt bontva a kormányjavaslat, illetve a Nemzetiségek bizottsága és a Költségvetési bizottság javaslata, mind a fő táblában, mind a melléktáblában, hogy ez visszacsatolható legyen. Másrészt pedig csináltam egy úgynevezett egyszerűsített fő táblát és 4 mellékletet, ahol már nincs benne az, hogy mi mikor lett 2018-ra jóváhagyva és kinek a kezdeményezésére, hanem csak a végeredményt írtam bele, hogy 2017-hez képest milyen a 2018. évi módosítás és mennyi lesz a 2018. évi módosított terv.

Ennek a nyári egyeztetése azért is fontos volt, mert kiemelt fontosságúnak tartottuk, így több mint másfél évvel ezelőtt, év elején, már januárban kezdeményezte az albizottság, és ezt a bizottság elfogadta, így írásban is megküldtük az EMMI-nek, hogy a nemzetiségi pályázatok szeptemberben kiírásra kerüljenek, év végéig értékeljék ki ezeket, januárban kerüljön sor a kihirdetésre, a szerződések megkötésére, hogy az év elején, lehetőleg már januárban-februárban a pénzek is kifizetésre kerülhessenek. Tavaly ezt nem tudtuk megcsinálni, mert az államháztartási törvénynek volt egy passzusa, miszerint a jövő évi költségvetésből a tárgy évben csak az 50 százalékra vállalható kötelezettség. Ezt novemberben a nemzetiségi bizottságunk kezdeményezésére módosítottuk. Az is eldőlt, hogy a tavalyi évtől eltérően a pályázatok kiírása csak az EPER-rendszerben lesz, a FAIR-rendszerben nem. Ennek alapján a nyáron a tematikus nemzetiségi munkabizottságnak volt ülése, ahol a nemzetiségi civil szervezetek megtehették módosító javaslataikat, illetve volt albizottsági ülés is a módosításokra vonatkozóan. Egy héttel ezelőtt a minisztérium kiküldte mind a négy pályázat kiírástervezetét. Ebbe a NEMZ-KUL-pályázatnál már bele lett téve a nemzetiségi bizottság kérésének megfelelően a nemzetiségi kulturális kutatások és ezek eredményei közzétételének a finanszírozása.

A mai albizottsági ülésen egyedül Alexov Lyubomirtól jöttek kisebb módosítások. A bizottsági ülésen elmondta - és teljesen jogos a felvetése -, hogy későbbiekben célszerű lesz a kutatási munkákra többéves elszámolási határidőt adni, illetve adott esetben a nagyobb kutatási munkákra egy magasabb pályázati lehetőséget. Erre van példa, mert például az országos hatáskörű civil szervezetek is nagyobb összeggel pályázhatnak, mint a nem országos hatáskörűek. Az észrevételeit az albizottsági ülést követően államtitkár-helyettes úrnak átküldtük és abból, ami beletehető, azt a pályázati kiírásba beleteszik. A tervek szerint szeptember 22-én kerülnének kiírásra a pályázatok. Azt gondolom, hogy ezzel jövőre elérhetünk oda, hogy valóban legkésőbb februárban a kifizetések megtörténhetnek, és valóban előfinanszírozottak lesznek a nemzetiségi pályázatok.

A költségvetéssel kapcsolatban szeretném most még egyszer hangsúlyozni, hogy azokon a kereteken belül és azokon a célokon kívül, amelyeket az elmúlt egy évben számtalanszor végigbeszéltünk bizottsági ülésen, albizottsági ülésen, ÖNOSZ-ülésen és különböző informális üléseken, semmilyen más téma nem merült fel.

További egyeztetések kellene majd, mivel az elfogadott többletkeret nem alkalmas arra, hogy az eredetileg tervezett nemzetiségi óvodapedagógus program mellett a nemzetiségi pedagógusprogramot is beindítsuk. Ezért merültek fel kérdésként, hogy ez okoz-e feszültséget és milyen problémákat okozhat. Szeretnék itt is mindenkit tájékoztatni Balog Zoltán miniszter úrral történt megbeszélés alapján, hogy a miniszter felajánlotta azt, hogy ezen esetleges feszültségforrás kezelésére az ősz folyamán a nemzetiségi iskolákkal rendelkező nemzetiségi országos önkormányzatokkal és a szószólókkal nyilvánosan aláír egy olyan megállapodást, amelyben kötelezettséget vállal a kormány nevében, hogy 2019. január 1-jétől második lépcsőként a nemzetiségi pedagógusoknál is elindítható a nemzetiségi program. Az ősz folyamán ezek a dolgok, azt gondolom, egyeztethetők, véglegesíthetők. Azt gondolom, hogy megnyugtatóan kezeli és elősegíti ez a helyzetet.

Ennyit szerettem volna most elmondani. Köszönöm szépen.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen a bizottsági elnök úrnak a tájékoztatást. A legutóbbi információ, ami miniszter úrral kapcsolatos, és egy megállapodást irányoz elő, azt hiszem, hogy egy fontos fejlemény lehet. Lehet, hogy az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségének sem volt birtokában ez az információ, hiszen az elnökük levélben fordult hozzám tegnap, ahol szeptember 5-i közgyűlési határozatukra hivatkozva kifejtette, hogy ők nem támogatnák a nemzetiségi óvodafejlesztési programon belül, ha csak az óvodapedagógusok kapnának most nemzetiségipótlék-emelést 200 százalékos mértékben, ahogy ezt most az előirányzat tartalmazza, hanem kisebb mértékben, de minden nemzetiségi pedagógus, minden szinten oktató nemzetiségi pedagógus részesüljön ilyen emelésben. Tehát ők megküldték albizottsági elnök úrnak is ezt a levelet, és mindenkire eljuttattuk a másolatát, hogy tudjunk arról, hogy most az országos nemzetiségi önkormányzatok álláspontja más ez ügyben. Van-e kérdés? Alexov Lyubomir szerb szószóló úr, tessék!

ALEXOV LYUBOMIR szerb nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök úr. Én csak egyetlenegy mondatot szeretnék hozzáfűzni a Ritter Imre által elmondottakhoz. Ugyan én nem vagyok tagja az albizottságnak, de jó néhányan nem tag szószólók is részt vettük a bizottsági ülésen, és csak a jegyzőkönyv kedvéért rögzítsünk egy tényt: elég markáns vélemény vagy igény merült fel arra, hogy a minisztériumi kezelésben lévő pénzekekről, forrásokról nyissuk meg újra az egyeztetést a mi kereteinken és lehetőségeinken belül is. Többünkben az albizottsági ülésre kiosztott anyag ilyen formán kérdéseket vetett fel, illetve elfogadhatatlan volt ebben a formában, és itt a bizottság színe előtt is szeretném megismételni – én biztosan a magam nevében, de gondolom, a többiek is -, hogy ebben további egyeztetést tartunk szükségesnek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e valakinek még észrevétele? Kreszta Traján román szószóló úr, tessék!

KRESZTA TRAJÁN román nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök úr. Én is nagy szeretettel üdvözlök minden bizottsági tagot. Örömmel olvastam az ONÖSZ levelét, mert én délelőtt ebben a kérdésben kinyilvánítottam a véleményemet. Tehát én úgy gondolom, hogy nem lenne szerencsés feszültséget okozni az országos önkormányzatoknál abból kifolyólag, hogy egy intézménynél van magasabb emelést, mondjuk az óvodapedagógusok tekintetében és a pedagógusok meg nem kapnak

nemzetiségipótlék-emelést. Én úgy gondolom, hogy valamilyen módon ezt össze kellett volna hangolni egy kicsit precízebbre vagy elfogadhatóbbá. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még valakinek észrevétele, kérdése? Úgy látom, nincsen. Akkor nyilvánvalóan itt további egyeztetésekre bizonyára sor fog kerülni, akár a minisztériummal, akár bizottságon belül is, tehát bizottsági szinten is. Nyilván az albizottság is folytatja ilyen irányban a munkát, úgyhogy köszönöm szépen a tájékoztatót albizottsági elnök úrnak, és további sikeres munkát kívánunk az albizottságnak. Ezzel 3. napirendi pontunkat is lezárom.

Egyebek

A 4. napirendi pont: egyebek. Ezek keretében talán mindjárt egy témát megnyitnék. Bizottsági észrevétel, szószólótársak is felhívták arra a helyzetre a figyelmet, amely most Ukrajnában az oktatási törvény módosítása kapcsán kialakult. Közismert, hogy a 7. § nem teszi lehetővé a felső tagozatos középiskolás és felsőfokú szinten a nemzetiségi anyanyelven történő oktatást. Nem egészen világos, a sajtóinformációk is számomra kicsit ellentmondásosak. Én úgy szűrtem le, hogy anyanyelven más tantárgyak oktatását nem teszik lehetővé. Tehát magyar nyelven vagy szlovák nyelven vagy lengyel nyelven a biológia, történelem vagy más tantárgyak oktatását nem, de magát a nemzetiségi anyanyelv oktatását igen. Én magam is kaptam olyan kárpátaljai szlovák tájékoztatót, hogy tulajdonképpen a szlovák mint anyanyelv sem oktatható, csak mint idegen nyelvet lehet felvenni ott, ahol erre lehetőség van. Tehát kicsit ellentmondásosak a hírek, de a helyzet – tudjuk –, a politikai reagálások a politikai pártok, a parlament Külügyi bizottsága, a Külügyminisztérium részéről nagyon markánsak voltak erre az előállt új helyzetre. Kérdés, hogy mi bizottsági szinten egyrészt hát foglalkozunk vele, hiszen most itt az egyebekben beszélünk róla, de speciális a helyzet, hogy valóban több nemzetiségünket, több szószólót, hazai nemzetiségűnket érint olyan formában, hogy a nemzettársainkat, akik Ukrajnában nemzetiségi kisebbségként vannak elismerve, szintén 13 nemzetiségi kisebbség van elismerve Ukrajnában, ha nem tévedek, tehát őket ez hátrányosan érinti. Hátrányosan érinti a románokat, a bolgárokat, szlovákokat, lengyeleket és talán nem is soroltam mindenkit fel.

A törvényt múlt kedden az ukrán parlament elfogadta, Petro Porosenko elnök úr aláírására, szentesítésére vár ez az elfogadott törvény. A hazai politikai pártok is, parlamenti pártok is elnök úrhoz fordultak, hogy mérlegelje, ne írja alá ezt az elfogadott törvényt. Tulajdonképpen nekünk is van egy ilyen lehetőségünk akár, tehát, hogy a bizottság levélben fordulhat Porosenko elnök úrhoz, akár ukrán nyelvű levéllel is, hiszen erre is módunk van, hogy mérlegeljék ezt a helyzetet, hiszen a nemzettársainkat, ott élő nemzetiségeket is érinti ez az új törvényjavaslat. Erről szeretném kérni a bizottság tagjainak véleményét. Konzultáltam Hartyányi Jaroslava elnök asszonnyal is, akinek éppen e tárgyban ... (*Hartyányi Jaroslava: Szószóló!*) bocsánat, szószóló asszony és az Ukránok Világszövetségének első alelnöke. Éppen ma jelent meg vele egy nagy interjú a Magyar Nemzetben, amelyet sokszorosítottunk szintén, és minden bizottsági taghoz eljuttattunk, vagy igyekeztünk eljuttatni. Szerintem valahol az asztalon lehet. Ez is új információkat hordoz. És azt hiszem, hogy a mi hozzáállásunkat is befolyásolhatja ez a cikk. Kinek van észrevétele? Kissné Köles Erika szlovén szószóló asszony, tessék! (*Dr. Turgyán Tamás közbeszól.*)

KISSNÉ KÖLES ERIKA szlovén nemzetiségi szószóló: Tisztelettel köszöntöm a tisztelt bizottságot. Örmény elnök úr már mondta, hogy mit fogok mondani, csak azért mondtam most ilyen kis éllel... Tisztelettel köszöntöm a bizottságot, és jó

munkát kívánok mindenkinek az őszi ülészsakra. Miután az ülést megelőzően valóban az ukrán szószóló asszonnyal készített interjút olvastuk, én magam is maximálisan egyetértek, hogy a Magyarországi nemzetiségek bizottsága fogalmazza meg az állásfoglalását, és juttassa el elnök úrnak. Ez, azt hiszem, hogy a mi munkánkból fakadóan valahol majdhogynem elvárható tőlünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hartyányi Jaroslava ukrán szószóló asszony.

HARTYÁNYI JAROSZLAVA ukrán nemzetiségi szószóló: A végén szeretnék szólni.

ELNÖK: Akkor Csúcs Lászlóné lengyel szószóló asszony, tessék!

CSÚCS LÁSZLÓNÉ lengyel nemzetiségi szószóló: Köszöntök mindenkit. Meg kell mondanom, hogy én egy kicsit csodálkozva olvastam a Jaroslava interjút. *(Hartyányi Jaroslava: Most nem engem fogsz bántani.)* Nem téged akarlak bántani, nem te szavaztál a törvényre, számomra ez nagyon fájdalmas lépés, amit Ukrajna velünk szemben tett. Különösen Magyarországgal szemben, de nekem még talán jobban fáj, hogy Lengyelországgal szemben. Mert mint tudjuk, amikor Ukrajna nagyon nehéz helyzetben volt, úgy tudom, hogy Magyarország és Lengyelország is nagyon kiállt mellette és kiáll a mai napig Európával szemben és mindenkivel szemben. Ez a hála, hogy a nyelvünket kinyírták.

Ilyesvalamit nagyon nem szeretnék látni, hogy mi, mint nemzetiségek, mind a magyar, mind a lengyel, ezt próbáljuk a politikai helyzettel keverni. Az, hogy kinek adták a milyen díjat, Putyinnak vagy nem adták Putyinnak, ez nem tartozik ide, hogy tiszteletbeli polgár lett Debrecenben, ennek semmi köze a nyelvi törvényhez. Itt van... *(Hartyányi Jaroslava: De ez interjú! - Elnök: Hallgassuk meg egymást! - Hartyányi Jaroslava: Álljon meg a menet! - Elnök: Majd lehet reagálni természetesen!)* Az interjú szóljon a nyelvről, a nemzetiségi nyelvről és nem a politikáról. Ne keverjük ezt a két dolgot, mert árt nekünk, a lengyeleknek is árt, mert ők nem adtak senkinek tiszteletbeli polgár címet és ugyanúgy elvették a nyelvüket, pedig nagyon sokan vannak ott. Ugyanúgy a magyaroknak. Pláne hogy ismerjük azt a segítséget, amit mi Magyarországtól kapunk, nem érdemli meg ez az ország, hogy úgy bánjanak el vele, mint ahogy ez ebben a cikkben van. Köszönöm szépen.

Nagyon szeretném, hogy igenis határozott állásfoglalása legyen ennek a bizottságnak ebben az ügyben, mert megérdemli Magyarország, hogy megvédjük a magyar és lengyel nyelvet. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hartyányi Jaroslava ukrán szószóló asszony!

HARTYÁNYI JAROSZLAVA ukrán nemzetiségi szószóló: Köszönöm. Nyugodt leszek! *(Dr. Csúcs Lászlóné: Nyugodt is lehetsz!)* Bocsánatot kérek az örmény szószólótól, de szoktad mondani, hogy örmény rádió. Nem mindegy, hogy... *(Közbeszólások: Jereváni!)* Jereváni, bocsánat. *(Közbeszólások: Nem mindegy!)* Nem mindegy, hogy osztogatnak vagy fosztogatnak. Tehát van egy helyzet Ukrajnában, ahogyan a törvény elfogadása alakul. Van egy helyzet Magyarországon, ami magyar politikum, minden szinten volt reagálás. Harmadik: van egy interjú, amit én adtam. De ennek semmi köze ehhez a bizottsághoz. Nem tudom, világos-e. Adhatom bárkiről, Putyinról, a százezer Putyinról, semmi köze ennek a bizottságnak ehhez, ez az én privát véleményem és ahhoz tartani fogom magam.

Még egyszer mondom, az én anyaországom nagy hibát követett el ezzel az ominózus törvénnyel, de kérem, hallgassatok végig, hogy mit akarok mondani. Én, mint szószóló beszélhetek ilyen kérdésekről, rajtam csak az ukrán közösség kérheti számon, hogy mit mondok Putyinról. Nem tudom, világos-e. Ezt kikérem magamnak. Egyébként mindig is ezt mondtam. Ukrajna háborút visel Oroszország ellen. Oroszország megtámadta Ukrajnát és annak a vezetője mindent megtesz. Jogom van ezt elmondani és ehhez ragaszkodni fogok. Hála istennek, adjatok hálát, hogy ne kerüljön sor Varsóban ugyanerre. Elnök úr, erre még nem volt precedens, hogy egy országot kivesézett ez a bizottság. Nagyon kérem, hogy legközelebb ne kerüljön sor ilyenre. Mert voltak itt más példák, például hogy Románia valami hülyeséget csinált. Ugye? És tudom, hogy szegény Traján szenvedett. Amikor a te anyaországod a kettős állampolgársággal hülyeséget csinált, te is szenvedtél. Még sorolhatnám, hány olyan... (*Alexov Lyubomir: Mi jóban vagyunk! - Derültség.*) Lyubomirnak totál szerencséje van, hogy most jóban vagyunk.

Tehát nekünk, magyarországi nemzetiségieknek elsősorban az a feladatunk, hogy a saját nemzetiségünk érdekeit védjük itt, országon belül. De ha valami történik, olyan ominózus eset, ez lehet szerencsés, hogy ide hoztad, vagy lehet szerencsétlen. Nem tudom, majd a történelem ezt igazolja. De nagyon kérem, hogy akik nyilatkoznak, nagyon vigyázzanak, mert Ukrajna-ügyben nekem van jogom ukránokat leszidni és nagyon leszidni. Jogom van, mert az enyémekek csináltak hülyeséget. Ugyanúgy nekem jogomban lenne, hogy ha Lengyelországban bántják az ukránokat, például megverik, akkor azt idehozzam a bizottság elé. Csak úgy mondom. Nem ugyanaz a súly.

És visszatérek erre az ominózus esetre, hogy miért hoztátok ide. Elmagyarázom, hogy mi a helyzet. Ott, az interjúban is látszik, hogy ez a törvény készült régóta, erről tudott a magyar kormány, erről tudott mindenki és minden szinten szóvá tette. Ugyanúgy mi is szóvá tettük. Nem régen jártam Ukrajnában a magyar parlament tagjával, Petneházy Attilával, jártunk kinn, majd a fronton, ahol megnyitottunk egy játszóteret egy magyar-ukrán származású vállalkozónak köszönhetően, anyja ukrán, apja magyar. Adott 7 millió forintot, hogy a gyerekek, akik még nem régen bujkáltak a pincében a támadás miatt, most a játszótéren játszhassanak. Ezt Ukrajnában nagy lelkesedéssel fogadták, én ott voltam. Ott voltam a határon, ahol - már lehet mondani - szemben láttam az úgynevezett szeparatistákat. Én először jártam ott, de szembesültem azzal, hogy ott mi zajlik. Felhasználva ezt az utat az ukrán parlament tagjaival tárgyaltunk. Ráadásul a többségi frakcióval, a frakció helyettes vezetőjével. Sérelmeztük ezt az ominózus 7. cikkelyt. Nem az egész törvényt, mert a közoktatási reformról szóló törvény nagyon jó, a magyar követségen nekem azt a felvilágosítást adták, hogy nagyon jó maga az oktatási reform. Elhiszem a magyar követségnek, elolvastam a törvényt, valóban a 7. cikkelyt is, hogy miről szól, mert kell tudni. Mert ti mit sérelmeztetek, ha nem tudjátok, mi van a törvényben?

A 7. cikkely arról szól, hogy a nemzetiségi iskolákban a nemzetiségi oktatás ötödik osztályáig körülbelül - nincs ott megnevezve, hogy az ötödik osztály, hanem általános iskola körülbelül ötödik osztályig -, tehát az alsó tagozatban tanulják anyanyelven az összes tantárgyat, utána - nekem megmagyarázta - lehetőségük marad, mondjuk, a magyaroknak, mert erről beszélünk, magyar nyelvet, irodalmat és történelmet tanulni anyanyelven. Ez a magyarokra nézve kedvező, nincs olyan sok nemzetiség, akiknek ilyen oktatási rendszer van. Tehát ez azt jelenti, hogy óvodától kezdve a beregszászi főiskoláig ki sem lép a nemzetiségi anyanyelvi oktatásból. A magyaroknak a szovjet időkben ilyen nem volt. Ezt a független Ukrajna biztosította magyar anyagi támogatásnak is köszönhetően, mert magyarokat sokat támogattak,

hogy felfejlődjön az oktatás. De óvodától a beregszászi főiskoláig a gyerek ki sem lép a nemzetiségi anyanyelvi oktatásból, végig mindent magyarul tanul. És van egy ukrán nyelv. Ukrán nyelvet úgy tanítottak, ahogy. Sehogy! Nincs normális ukrán-magyar szótár, mi is ennek a szenvedő alanyai vagyunk. Ha ez a törvény életbe lép, akkor a magyar oktatásnak ez a láncolata szétszakadna, mert a gyerek ötödikig tanul az anyanyelvén, utána azonban csak tanuljon három tantárgyat. Mi kértünk magyarázatot az ukrán parlamenttől, az ukrán kormánytól, és az az érv - nagyon kérem, figyeljenek -, hogy a magyar gyerekek, amikor befejezik a magyar középiskolát és nem mennek, mondjuk, történelem vagy magyar szakra, hanem mennek olyan szakra, mint a mérnök vagy közgazdász, az érettségi olyan gyenge, hogy nem tudnak felvételizni ukrán egyetemre, mert nem tudnak ukránul.

Erre mi azt mondjuk, hogy ez már legyen a magyar gyerekeknek és a magyar anyukáknak a dolga, hogy válasszanak. Vagy a gyerek elmegy iskolába, és végig tanulja magyarul, és biztosítsák ott, hogy ő a humán tárgyakat tanulja, vagy ha akar, akkor ukrán nyelven tanuljon tovább, akkor az ukrán államnak biztosítani kell, hogy több órában tanulják az ukrán nyelvet. Ugyanis a magyar és ukrán nyelv között elég nagy a különbség, nem úgy, mind az orosz és az ukrán között. Tehát nincs megfelelő szintű oktatás, mondják ők. *(Csúcs Lászlóné Ritter Imrével beszélget.)*

ELNÖK: Figyeljük szószólótársainkat!

HARTYÁNYI JAROSZLAVA ukrán nemzetiségi szószóló: És ezt állítólag sérelmezik a szülők, hogy a gyerekek nem tudnak ukránul. Erre betették ezt az ominózust 7. §-t. Én az interjúban és mindenhol mondtam, hogy ez számomra is elfogadhatatlan, hiszen egy magyar gyerek elkezd az anyanyelvi oktatást, akkor végig kell hogy vigye, amennyiben kedve van, és a szülők is, ha biztosítják, akkor az ukrán államnak kell biztosítani végig a 12. osztályig, és érettségizzen magyar és ukrán nyelven, mint mondjuk a szerb iskolában érettségizik magyar nyelvből – úgy tudom – mint idegen nyelvből. A többi tantárgyból nem? Nem. Akkor a szerb szószóló elmondja. Vagyis, itt a 7. §-ról van szó, nem az egész törvényről. Ukrajnában Hennagyij Moszkal, a kárpátaljai kormányzó, aki felel a magyarságért és szlovák oktató, Kárpátaljáról szól, mert ott egy tömbben élnek a nemzetiségek, ő is ellenzi ezt a törvényt és sok ellenzéki párt is ellenzi.

Van nálam egy módosítás, most küldték nekem Ukrajnából, egyébként román származású képviselő adta be, és ebben reménykedem, amit beadott, mert sérelmezte, hogy nem a házsabálynak megfelelően fogadták el a törvényt. Én elolvastam, és valóban, ha ez így van, akkor ezt a törvényt vissza kell vonni. Én úgy érzem, hogy nemzetközi nyomásra egyes ukránok észhez térnek, és visszavonják ezt a 7. §-t.

A másik, két mondatot tessenek végignézni. Az én cikkem is úgy van, hogy az a nép, aki sokat szenvedett, nem okozott másnak fájdalmat. Ez a nép, akinek a nyelvét 400 év alatt 260-szor betiltották, akit nyomtak jobbról balra, és most független lett, én mint magyarországi ukrán mondom, hogy nem tehetik meg, hogy szűkítik a szerzett jogokat, azokat nem lehet visszavonni. Ugyanúgy harcoltam a szerzett jogokért, amikor az volt, hogy nem szavazhat ukrán állampolgár ránk – emlékezzetek! – egyszer visszavonták, aztán visszaadták, most újra visszavonják. Ilyet nem lehet itt sem csinálni, hogy szerzett jogot egyszer adjuk, egyszer visszavonjuk, egyszer újraadjuk, egyszer visszavonjuk! A másik: Ukrajna aláírta a nyelvi charta egyezményt, tehát mi sok mindenre hivatkozunk, és tudni kell, hogy nem egyértelmű a helyzet. Az ukrán nyelvet - mi azt mondjuk - úgy kell fejleszteni, hogy pénzt kell bele fektetni, de

azért értsék meg, hogy ez nem a magyar nyelv ellen irányul. Se nem lengyel, se nem más.

Azt kérem, hogy amikor ezzel foglalkoztok, mert itt lesznek más országokkal más problémák, hogy gondoljátok meg, hogy más ország problémáit a bizottság elé visszük-e. Foglalkozzunk-e vele? Mert mi olyan nemzetiségek vagyunk, akik két ország között hidat építünk. Én Ukrajna és Magyarország között, Erika Szlovénia és Magyarország között. Megkérdeztem az ukrán nagykövet asszonyt, ő hajlandó ide jönni a bizottság elé, amennyiben kíváncsi rá a bizottság még, de azt nagyon kérem, hogyha akarjátok, csak a levélformát használjuk. Mert mi már tiltakoztunk a saját szintünkön, mi már megtettük, amit lehet. Én javasolom, hogy írjon a bizottság egy levelet, amiben leírjuk, hogy az ominózus paragrafust vonják vissza. Azt, ami nem felel meg a nemzetközi normáknak. A többiek elmondhatják, például a Lyubomir, hogy hogy megy a szerb oktatás itt Magyarországon. És köszönöm szépen, hogy végig türelmesen hallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kissné Köles Erika, jól láttam?

KISSNÉ KÖLES ERIKA szlovén nemzetiségi szószóló: Igen, csak egy dolgot akartam mondani, de közben szószóló asszony elmondta, hogy igen, amit én javasoltam, az is egy levél, amelyben természetesen diplomáciai alapvetéseknek is megfelelően kérjük az ukrán elnököt, hogy a nemzetiségek jogait ne csorbítsák azzal, hogy a nemzetiségi nyelvet nem tanulhatják. Semmi egyéb tiltakozásra nem gondoltam én magam sem. Köszönöm.

ELNÖK: Alexov Lyubomir szerb szószóló úr!

ALEXOV LYUBOMIR szerb nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen. Ha már megszólítottam, akkor két mondatban a szerb oktatásról: Magyarországon a szerb iskolában is, mint valamennyi nemzetiségi iskolában, ahol a nemzetiségi nyelv a tannyelv, minden tantárgyat a diákok az adott nemzetiség nyelvén, tehát a mi esetünkben szerbül tanulnak, kivéve a magyar nyelv és irodalmat – értelemszerűen. A magyar nyelv és irodalmat a magyar állampolgárságú gyerekek ugyanúgy tanulják mint valamennyi magyar gyerek, tehát ugyanabból a tananyagból ugyanazt az érettségi vizsgát kell letegyék, mintha mondjuk az Apáczai Gimnáziumban tanulták volna a magyar nyelvet. Más a helyzet azokkal a szerb iskolában tanuló diákokkal, akiknek nincs magyar állampolgárságuk. Azok az érettségi vizsgát magyarból mint idegen nyelvből teszik le, ez ugyanabban az iskolában, de két külön kategória. Szerbiában a magyar nemzetiségi iskolában nem kell mind a két nyelvből anyanyelvi szinten érettségit tenni, mint itthon nálunk Magyarországon. Aki, mondjuk, a Kosztolányi Gimnáziumban tanul Szabadkán – az ugye az ottani magyar gimnázium – ő magyar nyelv és irodalomból tesz érettségi vizsgát mint anyanyelvből, és a szerbből tesz érettségi vizsgát mint idegen nyelvből. Ez a két oktatási rendszer közti különbség.

És ha már akkor itt megszólítottam, akkor ezzel a napirenden szereplő problémával kapcsolatban két mondatot engedjete meg. Az egyik mondat úgy hangzik, hogy a Jaroszlávával értek egyet abban, hogy eddig sem szólt ez a bizottság bele meg nem tűzte napirendre az egyes országokban történt belső problémákat. Ettől ez idáig távol tartotta magát ez a bizottság. De, és itt jön a de az én számomra, hogy viszont nekünk kutyakötelességünk mégis csak megszólalni, ha az anyanyelv, a

nemzetiségi jogok sérülnek, csorbulnak, avagy erre készül valami jogszabály-módosítás.

Tehát mindenképpen egy olyan levelet ki kell adnunk, amelyben kiállunk az anyanyelv szabad használata és tanulása mellett. Nekünk is elemi érdekünk, hogy soha senki sehol ne kérdőjelezhesse meg, hogy mindenkinek joga van és a saját döntése alapján megtanulni a saját anyanyelvét. Nyilván érdekeltté kell tenni a nemzetiséghez tartozót is, hogy minimum olyan szinten tanulja meg az adott állam nyelvét is, hogy boldoguljon, hiszen abban az országban él. Mi is meglehetősen jól beszéljük a magyart a mellett, hogy beszélünk szerbül, románul vagy szlovákul. Így lehet igazán az adott országban boldogulni. De az mindenkinek a saját egyedi döntése és a család döntése kell hogy legyen és ebbe az állam nem szólhat bele, úgy gondolom, viszont a feltételeket biztosítani kell. Ez kell hogy legyen egy sarkalatos és fontos álláspontunk, én így gondolom. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Varga Szimeon és utána Turgyán Tamás!

VARGA SZIMEON bolgár nemzetiségi szószóló: Részben amit Lyubomir elmondott, én is támogatnám. Eddig sem fordult elő, hogy bármilyen politikai csatározásokban részt vettük volna vagy beleszóltunk volna. Mégis, úgy gondolom, a Magyarországi nemzetiségek bizottsága, a szószólók részéről, hiszen nagyon sok bolgár kisebbséget is érint, sok lakost Ukrajnában, szükséges lenne egy ilyen nyilatkozat kiadása. Viszont nem javasolnám, hogy ezt egyenesen küldjük ki akár Ukrajnába vagy máshova.

Olyan javaslatom lenne ezzel kapcsolatban, elfogadva Magyarország azon törekvéseit, hogy tiszteli a kisebbségi jogokat, értsünk egyet azzal, hogy elvárjuk a magyar kormány azon törekvését, hogy ezt a törvényt módosítsák vagy töröljék el. Köszönöm. *(Kreszta Traján: A magyar kormány ezt a törvényt nem tudja eltörölni!)*

ELNÖK: Dr. Turgyán Tamás örmény szószóló úr!

DR. TUGYÁN TAMÁS örmény nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen a szót. Látens módon ez a dolog fennáll más régióban és más nemzetiségek esetében is. Itt most egy teljesen kiélezett kritikus helyzet alakult ki az orosz-ukrán viszony következtében. Az ukránok valamilyen módon szerettek volna visszacsapni az oroszoknak és ennek a huzata vitt el bennünket is tulajdonképpen. Múlt héten beszélgettem egy erdélyi örmény fiúval itt, Budapesten, ő villamos mérnöknek tanul. Villamos mérnöknek tanul és kétféle lehetősége van. Vagy magyarul tanul és használhatja akkor a diplomáját Romániában meg Magyarországon, vagy románul tanul és akkor a világon bárhol. Azt ne felejtsük el tehát, hogy a többségi állam asszimilálni akar. Vagy így, vagy úgy, de asszimilálni akar. Ezen belül kisebb-nagyobb, vagy kevesebb-több jogot ad a nemzetiségeknek.

De ha most nem akarunk politikai dolgokba belebonyolódni, akkor politikai határokat ne feszegezzünk. Azt az országot most Ukrajnának hívják. Abban is van valami, hogy ott megadják a lehetőséget arra, hogy magyarul tanuljanak, de nem ez a közoktatás nyelve. Tegyük hozzá a magyarországi nemzetiségpolitikának azt a változatát, hogy ne gyere ide, vagy ne vándorolj el Nyugat-Európába Erdélyből, hanem maradj ott. De ha Erdélyben vagy Romániában akar érvényesülni az a gyerek, akkor szerinted milyen nyelven fog tanulni? A mellett, hogy megtartja a magyar identitását. De azt az országot, tudomásul kell venni, Romániának hívják, vagy a másikat Szlovákiának hívják. Ne feszegezzünk politikai határokat, mert abból csak baj

lesz. Tehát ha ezen belül egy állam konkrét lehetőséget ad arra, hogy szerbül, magyarul vagy akár lengyelül tanuljanak, azt meg kell köszönni. De sajnos az a világ rendje, hogy az adott politikai és geográfiai határokon belül a nemzetiségi hovatartozásod magánügy. Azért te fizess. Azért közoktatást nem fog neked sem Románia, sem Ukrajna adni. Ezzel szemben viszont lehetsz magyar. Ez a dolog lényege. Ez a tendencia vesz körbe bennünket, bárhova is megyünk a Kárpát-medencében. Ez ellen lehet harcolni, lehet ellenállni, protestálni ellene, de az a folyamat vesz körül bennünket, és jobban tesszük, ha ehhez a magunk módján megpróbálunk alkalmazkodni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Dr. Csúcs Lászlóné lengyel szószóló asszony!

DR. CSÚCS LÁSZLÓNÉ lengyel nemzetiségi szószóló: Valahogy nem értjük egymást. Én azzal kezdtem, hogy ne keverjük ide a politikát. Amikor egy ország volt bajban, nem próbáltunk állást foglalni a politikában, nem, hanem segítettünk a harcoló embereknek, a gyerekeknek, akik szenvedtek. Erről volt szó. Ide ne keverjük a politikát és a politikusokat néven megnevezve. Én azt mondom, hogy ez a legrondább fegyver, a harc, a nemzetiségi kisebbségi nyelven pláne, hogy ez a nemzetiség, mondjuk, Ukrajnában olyan nagy, mint a lengyel. Lengyelország most befogadott egymillió ukránt, és ha elmész az egyetemekre, bizonyos szakokon majdnem a hallgatók fele ukrainai lengyel. Ha ezeket a fiatalokat most megfosztod ettől a lehetőségtől, hogy tanuljon lengyelül, akkor ez miért jó. Kinek jó? Nekünk nagyon rossz. Az ellen akarok tiltakozni, hogy ne irtsák ki ott se a magyar, se a lengyel nyelvet. Ennyi és kész, befejeztük, nincs tovább harc. A nyelvet védjük. Köszönöm. *(Hartyányi Jaroslava: Nyelvet? Erre muszáj reagálnom!)*

ELNÖK: Egy pillanat, még Ritter Imre kért szót és aztán Hartyányi Jaroslava. Tessék!

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Elnézést kérek, ha esetleg úgy érzi valaki, hogy jogcím nélkülként szólok hozzá, de épp augusztusban volt Munkácsról egy német nemzetiségi táncsoport és énekkar, volt is némi problémánk a Gergővel, mert nem értették meg az országházban, hogy nekem német szószólóként milyen közöm van egy ukrán csoporthoz és miért hívom meg őket az országházba. Egy hét után aztán elfogadták, hogy Ukrajnából jönnek, Munkácsról, de német nemzetiségűek. Az már külön zavar volt utána, hogy ennek ellenére ukrán idegenvezetést kértünk, aminek megint megvolt az oka: nem mindenki tudott németül. De minden nemzetiség van ott. Azt, ami eddig elhangzott, nem akarom megismételni, én teljesen egyetértek. Ritkán fordult elő eddig, hogy beleszóltunk volna ilyen kérdésekbe, de azt gondolom, mindig vannak kivételek. Ha bárhol a nemzetiségi nyelvvel szemben visszalépés van, és ez biztos, hogy visszalépés, az ellen fel kell emelnünk a szavunkat. Ez nem Ukrajna ellen van, vagy más ellen, hanem egyszerűen a nemzetiségi anyanyelv érdekében. Mi nem vagyunk olyan helyzetben Magyarországon, mint a szerbek, hogy általános iskolában minden tárgyat, leszámítva a magyar nyelvet és irodalmat, németül tanulhatnánk. Én azért vittem mind a három gyerekemet az osztrák iskolába és nem nemzetiségi iskolába, mert a jelenlegi német nemzetiségi iskolákban a heti öt órán kívül, vagy a kéttannyelvűnél néhány tantárgyon kívül a többi magyarul tanulják.

Az a célunk és azt szeretnénk elérni, ami Ukrajnában végig, a magyar nyelvet és irodalmat, a történelmet leszámítva anyanyelven lehessen tanulni. Azt gondolom,

hogy mindenféle politikai állásfoglalás nélkül támogassuk ezt. Én is az elnök urat is kerestem előtte, hogy beszéljünk a bizottsági ülésen erről, mert ez egyértelmű visszalépés, és azt gondolom, hogy ebben a nemzetiségi bizottságnak meg kell nyilatkoznia. A formáját még ki lehet találni, egy nyilatkozat legyen közvetlenül vagy közvetve, de nekünk ebben, azt gondolom, meg kell nyilatkozni. Köszönöm.

ELNÖK: Hartyányi Jaroslava ukrán szószóló asszony!

HARTYÁNYI JAROSZLAVA ukrán nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen mindenkinek, aki hozzászólt. Valóban köszönöm a szószólótársaknak. Látni, hogy ez a nemzetiségi lét itt, a Kárpát-medencében milyen érzékeny pont. Mindenki olvassa el a jegyzőkönyvet utána, olvassa el, hogy ő mit mondott. Jó? Én időnként szoktam olvasni - bocsánat, hogy nem tudok elolvasni mindent -, és néha bánt, amit olvasok, de azt mondom, hogy jó, legyen, mert nekem megbocsátják, mégsem az anyanyelvem a magyar. De ha valaki félreértelmezi a dolgokat, az olvassa el utána és kérjen segítséget. Mindenkinek köszönöm, hogy így álltatok hozzá. Még egyszer mondom: szétszítottuk az interjú anyagát, csak hogy képből legyetek, miről van szó. Ez egy elvi téma. A másik téma van az oktatási törvénynek egy paragrafusa, ami ellen - utoljára mondom – az ukrán közösség is már tiltakozott, a magyarországi ukrán közösség.

Az interjúban én politikai nyilatkozatot tehetek mint szószóló, mert jogom van. Ez az ország demokratikus országnak mondja magát, és ráadásul nekem, mint ukránnak jogom van bármelyik miniszterelnököt kritizálni. Nem? Így van.

Tehát összefoglalva, azért 99 százalékban megértettétek, hogy miről van szó. Ha akarjátok, írjunk egy ilyen levelet, amit a Fuzik János és én is aláírok mint ukrán szószóló, hogy Ukrajnát kérjük, hogy ne tegyen visszalépést, ne vegye el a megszerzett jogokat a nemzetiségektől, a magyar nemzetiségektől, en bloc mondhatunk nemzetiségeket, gondolom minden nemzetiséget bele kell gondolni. Ne történjen visszalépés, hanem, ami eddig volt biztosítva Ukrajnában, az maradjon. Az a nemzetiség, amelyik fel tudott tölteni egy iskolát, én nem tudok Magyarországon ukrán iskolát egy helyen, mert szétszórtan vannak, nagyon örülnénk, ha olyan iskolánk lenne, mint a szerbeknek. Örülök, hogy egy osztályt indítunk nem sokára Nyíregyházán. Tehát nagyon kérem, hogy egységesen írjunk egy kulturált levelet, amit én is aláírok, mert a 7. §-t én sem és a közösségem sem tudja elfogadni. Köszönöm szépen a türelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Még egy embernek lesz köszönnivalója Jaroszlavának: Kreszta Traján román szószóló.

KRESZTA TRAJÁN román nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök úr. Bizonyos értelemben csatlakozom Jaroszlavához, mert ott Ukrajnában nagy számú román közösség is él, tehát ez a kényszer érthető és világos, viszont egy kicsit óva intek mindenkit attól, hogy minden egyéb tekintetben olyan mélységig foglalkozunk ezzel a kérdéssel, hogy ebből politikai előnyöket kovácsoljanak valakik. Tudjuk nagyon jól, hogy azért a diplomáciai testület tagjai nagyon figyelik ennek a bizottságnak a munkáját, többek között az én munkámat is. Mindentől függetlenül azért van egy-két javaslatom, és teljesen egyetértek azzal, amit Lyubomir mondott, hogy tulajdonképpen Magyarországon a nemzetiségi oktatás biztosítva van. Az, hogy a Szijjártó látogatása után megjelent a Magyar Nemzetben egy cikk, hogy a magyarországi román oktatásban nincs biztosítva az anyanyelvi oktatás. Azért vannak ilyen anomáliák. Aztán, ha továbbmegyek egy kicsit, akkor nyilvánvaló, és tudom,

hogy mire célzott Jaroslava, amikor említést tett, pontosan a marosvásárhelyi gimnázium kapcsán merült fel, hogy ott milyen anomáliák vannak. Ott is olyan anyanyelvi képzésről van szó, hogy egy egyházi gimnázium működése került bizonyos szempontból veszélybe, amit a román miniszterelnök úgy oldott meg, hogy egy tollvonással egy másik gimnázium működési keretein belül adta meg a további lehetőséget, és működhet tovább a gimnázium. Ugyan csak részben önállóan, vagy nem tudom, hogyan fejezzem ki magam, de a lényeg az, hogy a beiratkozás, a tanítás elindulhat. Ezért mondom, hogy minden nemzetiséget külön-külön érintő kérdés ez, hogy milyen mélységig, az megint egy nagyon fontos dolog. Viszont mint nemzetiségi bizottság mindenképpen egy nagyon diplomatikus állásfoglalást ki kell adni, és ebben nyilvánvaló, hogy érintőleg benne lehet az a nemzetiség, akiről gyakorlatilag szó van. Nyilvánvaló, hogy akik anyaországgal rendelkeznek, itt sokkal élesebb a helyzet, mert azért úgy, ahogy mondtam, minket nagyon figyelnek, hogy mit hogy, miképpen cselekszünk ebben a bizottságban. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor úgy látom, hogy nem volt haszontalan erről beszélgetnünk. Én is azt hiszem, hogy eddig ilyenel valóban nem foglalkoztunk, tehát ez egy rendhagyó eset, hogy egy ország - úgymond - belügyeivel foglalkozunk. De rendhagyó olyan tekintetben is, hogy személyünkben is érint bennünket, hiszen valóban én is jól ismerem, vagy többeket ismerek az Ukrajnában, Kárpátaljában élő szlovák közösségből is, a Határon Túli Szlovákok Világszövetsége talán három éve járt nálunk többnapos tanulmányúton, tapasztalatszerzésen. Tehát itt azért nyilvánvalóan ilyen kapcsolatok is motiválják a dolgot, és ez most valóban több nemzetiséget érint. Érdekelne egyébként, hogy hányat, tehát közülünk kiknek vannak ott...? Tegyük fel a kezünket! Szerbeket nem érinti Ukrajnában? Értem. *(Többen jelentkeznek.)* Nyilván a lengyelek a legmarkánsabbak. Tehát tulajdonképpen öt-hat nemzetiséget érint, akik itt a mi bizottságunkban is képviselve vannak, tehát ettől speciális a helyzet.

Talán még egy dolog: levél formájában tegyük, vagy egy nyilatkozatot adjunk ki? Én javaslom, hogy egy levelet próbáljunk megfogalmazni Porosenko elnök úrnak. De ez egyelőre egy javaslat. Meg fogjuk fogalmazni a szöveget... Írjunk egy nyilatkozatot, és elküldjük levélként. Igen, tessék Varga Szimeon bolgár szószóló.

VARGA SZIMEON bolgár nemzetiségi szószóló: Elnök úr javaslatára csak annyit, hogy én nem tartanám szerencsésnek, ha ezt Porosenko elnök úrnak írnánk. Úgy gondolom, hogy egy nyilatkozattal többet érnének el.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor ezen dolgozni fogunk. Dr. Turgyán Tamás, tessék!

DR. TURGYÁN TAMÁS örmény nemzetiségi szószóló: Én javasolnék egy nyílt levelet ugyanabban az újságban, a Magyar Nemzetben, amelyikben a Jaroslava nyilatkozott. *(Közbeszólások: Nem, nem! – Hartyányi Jaroslava: Nem nyílt levél, hanem az elnöknek írjunk levelet, és küldjük egyenesen, én tudom, hogy hová, és a követség kapja a másolatot. – Kissné Köles Erika: Ne, nyilatkozat legyen!)*

HARTYÁNYI JAROSZLAVA ukrán nemzetiségi szószóló: Azért mondom, hogy vigyázzatok, mert a nyilatkozat és a levél között óriási különbség van. A nyilatkozat – még egyszer mondom – egy kicsit más forma. Ha mi ezt elküldjük az elnöknek, akkor az ukrán elnök azt mondja: Mi, Magyarország? Majd akkor mi is fogunk innen Ukrajnából küldeni! Tehát levél formában az elnöknek, apellálva arra, hogy a szerzett

jogokat nem vonhatják vissza, és ne írja alá ezt a törvényt. Ennyi. És időben vagyunk, mert két hete van, hogy a törvényt az elnöknek megküldik és két hét, hogy aláírásra kerül. Amennyiben nyilatkozatot akarunk kiadni, vegyük figyelembe, ami én mondtam. Mert, mondjuk, két hónap múlva ez megtörténik más országgal, eljártsszuk az összes hazai országgal? Erre nagyon vigyázzatok, nagyon kérem! Titeket ebbe ne vonjanak be! Nekünk már elég, hogy mi magyarországi ukránok benne vagyunk, mert mi túszi vagyunk ennek az egész hacacárénak. És én nem akarok túszi lenni. Tehát nagyon kérem, hogy ne nyilatkozat, hanem egy kulturált levél legyen, amit egy bizottság ír elnöknek, és kéri, hogy vonja vissza. Vagyis ne írja alá, mert még nincs mit visszavonni, még nem írta alá.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kissné Köles Erika szlovén szószóló asszony!

KISSNÉ KÖLES ERIKA szlovén nemzetiségi szószóló: Én csak harmadszorra erősítem meg, hogy én sem vagyok híve semmiféle nyilatkozatnak, bár nem félek sem az egyik, sem a másik, sem a harmadik elnöktől, mert nem gondolom, hogy a nemzetiségek bizottságának bárkitől félni kellene. Egy kulturált levelet fogalmazzunk meg, igen, mert nemzetiségek jogait vennék el. Bár nincs aláírva, úgyhogy még nem vették el, és mint ugyancsak nemzetiségekhez tartozók fogalmazzuk meg ezt a levelet, de ne nyilatkozzassunk szerintem sem. Egyébként pedig nagyon gyorsan rövidre lehet zárni, meg lehet az egyiket meg a másikat is szavaztatni és majd akkor a bizottság tagjai eldöntik. Köszönöm.

ELNÖK: Ezt majd napirendre fogjuk tűzni és döntünk. Most mérlegeljük kicsit, ülepedjen le szerintem ez a dolog, nyilván meg kell fogalmazni magát a szöveget, abból pillanatok alatt lehet levelet vagy nyilatkozatot is csinálni. Varga Szimeon, tessék!

VARGA SZIMEON bolgár nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök úr. Én is úgy gondolom, hogy ezt át kellene gondolnunk, főleg úgy, hogy a bizottságból két fő a Nemzeti összetartozás bizottságnak is tagja, Alexov Lyubomir és jómagam is. Gondolom, a Nemzeti összetartozás bizottság is fog ez ügyben majd lépni. Úgy gondolom, megfontoltabb lenne, ha picit várnánk és megvárnánk azt az állásfoglalást, vagy bármi más döntést, amihez esetleg tudunk csatlakozni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt hiszem, egyelőre ezt a kérdést lezárhatjuk.

Egyebekben van-e még valakinek valamiféle közlendője. (*Ritter Imre jelentkezik.*) Ritter Imre német szószóló úr, tessék!

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Csak egy mondat erejéig jelezném, majd írásban mindenkinek elküldöm, hogy a 2018. május 19-től június 3-ig lesz a 2018. évi budaörsi Passió. Ennek az utolsó négy napján Budaörsön lesz az europassió találkozó, a kongresszus, amire 14 országból 45-50 passió színjátszóhelyről jönnek majd. Pünkösöd szombat ráadásul, Úrnapja szombat lesz, 3 német nyelvű előadás, 3 magyar nyelvű előadás is lesz. Majd keresem azokat a nemzetiségeket, a szlovénokat, szlovákokat, románokat, lengyeleket satöbbi, akiknek az országból szintén jönnek küldöttségek és majd kérem ezzel kapcsolatban a segítségüket is. Köszönöm.

Az ülés berekesztése

ELNÖK: Köszönjük a tájékoztatást.

Van-e még valakinek valamilyen közlendője? *(Senki sem jelentkezik.)*
Köszönöm szépen. A negyedik napirendi pontot lezárom. Hétfőn a plenáris ülésen találkozunk az évadnyitó ülésen. Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 14 óra 22 perc.)

Fuzik János
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Lajtai Szilvia és dr. Lestár Éva